

Số: /BC-BDT

Quảng Ngãi, ngày tháng 10 năm 2023

BÁO CÁO

Công tác theo dõi tình hình thi hành pháp luật về “trợ giúp pháp lý cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn” trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi

Thực hiện Công văn số 1568/UBND-PC ngày 07/9/2023 của Ủy ban Dân tộc về việc đề nghị báo cáo công tác theo dõi tình hình thi hành pháp luật về “trợ giúp pháp lý cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn”; các Công văn số 4401/UBND-KGVX ngày 08/9/2023 của UBND tỉnh về việc báo cáo công tác theo dõi tình hình thi hành pháp luật về “trợ giúp pháp lý cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn”, Ban Dân tộc tỉnh báo cáo tình hình thi hành pháp luật về trợ giúp pháp lý cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi (giai đoạn từ 01/01/2022 đến hết ngày 30/9/2023) với nội dung cụ thể như sau:

I. KẾT QUẢ TRIỂN KHAI THỰC HIỆN

1. Công tác ban hành văn bản chỉ đạo thực hiện

Triển khai thực hiện Quyết định số 76/QĐ-TTg ngày 14/01/2022 của Thủ tướng Chính phủ về việc ban hành Kế hoạch theo dõi tình hình thi hành pháp luật trong lĩnh vực trọng tâm, liên ngành năm 2022 và Quyết định số 39/QĐ-TTg ngày 28/01/2023 của Thủ tướng Chính phủ về việc ban hành Kế hoạch theo dõi tình hình thi hành pháp luật trong lĩnh vực trọng tâm, liên ngành năm 2023; Sở Tư pháp cũng như các huyện đã kịp thời tham mưu, ban hành các văn bản liên quan. Cụ thể như sau:

Sở Tư pháp đã kịp thời tham mưu trình Chủ tịch UBND tỉnh ban hành Kế hoạch số 14/KH-UBND ngày 25/01/2022 theo dõi tình hình thi hành pháp luật trong lĩnh vực trọng tâm, liên ngành năm 2022 trên địa bàn tỉnh, Kế hoạch số 14/KH-UBND ngày 31/01/2023 theo dõi tình hình thi hành pháp luật trong lĩnh vực trọng tâm, liên ngành năm 2023 trên địa bàn tỉnh. Đối với công tác trợ giúp pháp lý, Sở Tư pháp đã tham mưu UBND tỉnh ban hành Kế hoạch số 5030/KH-UBND ngày 18/8/2021 về việc triển khai thi hành Luật Trợ giúp pháp lý năm 2017. Trên cơ sở Kế hoạch của UBND tỉnh; Quyết định số 93/QĐ-BTP ngày 24/01/2022 của Bộ trưởng Bộ Tư pháp ban hành Kế hoạch theo dõi tình hình thi hành pháp luật của Bộ Tư pháp năm 2022 và Quyết định số 254/QĐ-BTP ngày 02/3/2023 của Bộ trưởng Bộ Tư pháp ban hành Kế hoạch theo dõi tình hình thi hành pháp luật của Bộ Tư pháp năm 2023. Sở Tư pháp đã kịp thời ban hành các Kế hoạch, văn bản chỉ đạo triển khai thực hiện công tác thi hành pháp luật trên địa

bản tỉnh, cụ thể: Kế hoạch số 11/KH-STP ngày 11/2/2022 ban hành về việc theo dõi tình hình thi hành pháp luật của Sở Tư pháp năm 2022; Kế hoạch số 10/KH-STP ngày 09/2/2023 ban hành về việc theo dõi tình hình thi hành pháp luật của Sở Tư pháp năm 2023; Công văn số 362/STP-XDKT&TDTHPL ngày 29/3/2023 về việc bổ sung nội dung theo dõi tình hình thi hành pháp luật trong lĩnh vực trọng tâm của Sở Tư pháp năm 2023, trong đó có nội dung theo dõi tình hình thi hành pháp luật về “trợ giúp pháp lý cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn”. Bên cạnh đó, nhằm triển khai thực hiện có hiệu quả nội dung về trợ giúp pháp lý (*viết tắt là TGPL*) cho đối tượng là người đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống ở vùng có điều kiện kinh tế xã hội khó khăn và thực hiện các nội dung của Chương trình mục tiêu quốc gia theo Quyết định số 1719/QĐ-TTg ngày 14/10/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021-2030, giai đoạn I: từ năm 2021 đến năm 2025 (*viết tắt là Quyết định số 1719*), trong đó TGPL được quy định tại nội dung số 3 thuộc Tiêu dự án 1 Dự án 10; các văn bản hướng dẫn, chỉ đạo của Ủy ban Dân tộc; Cục Trợ giúp pháp lý - Bộ Tư pháp và UBND tỉnh, Sở Tư pháp đã ban hành các Kế hoạch số 02/KH-STP ngày 05/01/2018 về việc triển khai thực hiện chính sách TGPL cho người nghèo, đồng bào dân tộc thiểu số tại các huyện nghèo, xã nghèo, thôn, bản đặc biệt khó khăn giai đoạn 2016 - 2020; Kế hoạch số 42/KH-STP ngày 02/11/2021 về việc thực hiện tăng cường, nâng cao khả năng tiếp cận và thụ hưởng hoạt động TGPL chất lượng cho vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021 - 2025 nhằm triển khai hoạt động TGPL và công tác tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật đối với người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế xã hội đặc biệt khó khăn đạt hiệu quả.

Qua đó, công tác ban hành văn bản chỉ đạo được triển khai kịp thời, đầy đủ, đảm bảo tính thống nhất, đồng bộ và tính khả thi phù hợp với điều kiện tình hình thực tế của địa phương. Trên cơ sở chức năng nhiệm vụ Sở Tư pháp đã chỉ đạo, Trung tâm Trợ giúp pháp lý Nhà nước tỉnh (*viết tắt là Trung tâm*) tiến hành nghiên cứu, chọn lọc và chủ động xây dựng các kế hoạch chi tiết để triển khai các hoạt động TGPL phù hợp với đặc thù của từng địa bàn nhằm mang lại hiệu quả tốt nhất cho việc thực hiện các nhiệm vụ được giao. Trong đó, công tác ban hành văn bản chỉ đạo thực hiện (*giai đoạn từ 01/01/2022 đến hết ngày 30/9/2023*) cụ thể như sau:

a) Công tác ban hành văn bản chỉ đạo thực hiện trong năm 2022

Ngày 10/01/2022 Sở Tư pháp đã ban hành Quyết định số 03/QĐ-STP về việc ban hành Chương trình công tác năm 2022, Quyết định số 04/QĐ-STP ngày 11/01/2022 ban hành Kế hoạch hoạt động trợ giúp pháp lý năm 2022; trong đó phân công các nhiệm vụ cụ thể cho Trung tâm triển khai các hoạt động TGPL trong năm 2022 bao gồm cả hoạt động liên quan đến việc theo dõi thi hành pháp luật cho các đối tượng là người dân tộc thiểu số sinh sống ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn.

Bên cạnh đó, căn cứ vào các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn việc triển khai thực hiện nội dung Chương trình của Thủ tướng Chính phủ (*tại Quyết định số 1719*),

Sở Tư pháp chủ động ban hành Kế hoạch số 40/KH-STP ngày 22/8/2022 của Sở Tư pháp về việc triển khai thực hiện nội dung TGPL của Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng DTTS tỉnh Quảng Ngãi, giai đoạn 2021 - 2030, giai đoạn I: từ năm 2021 đến năm 2025 (*viết tắt là Kế hoạch số 40*); Kế hoạch số 41/KH-STP ngày 23/8/2022 về việc triển khai thực hiện nội dung TGPL trong Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng Dân tộc thiểu số tỉnh Quảng Ngãi năm 2022 (*viết tắt là Kế hoạch số 41*); trong đó, giao nhiệm vụ cho Trung tâm làm đầu mối phối hợp với các cơ quan, tổ chức, đơn vị và cá nhân có liên quan bám sát, triển khai thực hiện nội dung TGPL của Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng dân tộc thiểu số (*viết tắt là Chương Trình*) đảm bảo theo đúng kế hoạch đề ra.

- Trên cơ sở nội dung của Kế hoạch số 41, Sở Tư pháp đã chỉ đạo Trung tâm xây dựng các kế hoạch cụ thể nhằm triển khai thực hiện các nhiệm vụ về TGPL với những nội dung cụ thể như sau:

+ Truyền thông về TGPL cho người đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi quý IV năm 2022 tại 14 xã trên địa bàn các huyện Trà Bồng, Sơn Hà, Sơn Tây, Ba Tơ và Minh Long (*theo Kế hoạch số 02/KH-TGPL ngày 28/9/2022 và Kế hoạch số 14/KH-TGPL ngày 20/10/2022*).

+ Tổ chức Hội nghị tập huấn, bồi dưỡng kiến thức TGPL cho già làng, người có uy tín trong cộng đồng, cán bộ cơ sở vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi năm 2022 trên địa bàn huyện Sơn Hà (*theo Kế hoạch số 03/KH-TGPL ngày 03/10/2022*).

+ Thực hiện việc biên soạn, in ấn tài liệu, phát hành sổ tay TGPL phù hợp với nội dung chuyên đề, đúng với đối tượng là già làng, người uy tín trong cộng đồng, cán bộ cơ sở vùng dân tộc thiểu số và miền núi.

b) Công tác ban hành văn bản chỉ đạo thực hiện trong năm 2023

Trên cơ sở chức năng, nhiệm vụ được giao Sở Tư pháp đã ban hành Quyết định số 06/QĐ-STP ngày 09/01/2023 về việc ban hành Chương trình công tác năm 2023; Quyết định số 07/QĐ-STP ngày 13/01/2023 về việc ban hành Kế hoạch hoạt động trợ giúp pháp lý năm 2023; Kế hoạch số 02/KH-STP ngày 10/01/2023 về việc triển khai thực hiện nội dung trợ giúp pháp lý và công tác kiểm tra, giám sát hoạt động trợ giúp pháp lý của Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi tỉnh Quảng Ngãi năm 2023 (*viết tắt là Kế hoạch số 02*) và Quyết định số 42/QĐ-STP ngày 27/3/2023 của Giám đốc Sở Tư pháp về việc giao dự toán ngân sách nhà nước năm 2023 cho Trung tâm nhằm triển khai thực hiện nhiệm vụ trợ giúp pháp lý và tuyên truyền vận động đồng bào (*viết tắt là Quyết định số 42*). Sở Tư pháp đã chỉ đạo Trung tâm xây dựng các kế hoạch cụ thể nhằm triển khai thực hiện các nhiệm vụ về TGPL với những nội dung cụ thể như sau:

- Kế hoạch số 10/KH-TGPL ngày 10/4/2023 về việc triển khai thực hiện nội dung trợ giúp pháp lý của Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi tỉnh Quảng Ngãi năm 2023 (*viết tắt là Kế hoạch số 10*);

- Kế hoạch số 11/KH-TGPL ngày 18/4/2023 về việc tổ chức Hội nghị tập huấn, bồi dưỡng kiến thức trợ giúp pháp lý cho già làng, người có uy tín trong cộng đồng, cán bộ cơ sở vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi tỉnh Quảng Ngãi năm 2023 (*viết tắt là Kế hoạch số 11*);

- Kế hoạch số 12/KH-TGPL ngày 18/4/2023 về việc truyền thông về trợ giúp pháp lý của Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi tỉnh Quảng Ngãi năm 2023 (*viết tắt là Kế hoạch số 12*);

Kế hoạch số 30/KH-TGPL ngày 11/8/2023 về việc tổ chức Hội nghị tập huấn, bồi dưỡng kiến thức trợ giúp pháp lý cho già làng, người có uy tín trong cộng đồng, cán bộ cơ sở vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi tỉnh Quảng Ngãi năm 2023 (Đợt 2) (*viết tắt là Kế hoạch số 30*).

Nhìn chung, công tác theo dõi tình hình thi hành pháp luật về “trợ giúp pháp lý cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn” trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi luôn được quan tâm chỉ đạo triển khai kịp thời, đồng bộ và có hiệu quả.

UBND các huyện miền núi cũng đã ban hành các văn bản triển khai thực hiện nhiệm vụ: Kế hoạch số 14/KH-UBND ngày 01/02/2023 của UBND huyện Minh Long về theo dõi tình hình thi hành pháp luật trong lĩnh vực trọng tâm, liên ngành năm 2023 trên địa bàn huyện, Kế hoạch số 46/KH-UBND ngày 28/3/2023 về Phổ biến, giáo dục pháp luật và tuyên truyền, vận động đồng bào dân tộc thiểu số; tăng cường, nâng cao khả năng tiếp cận và thụ hưởng hoạt động trợ giúp pháp lý chất lượng cho vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi năm 2023 trên địa bàn huyện Minh Long; UBND huyện Sơn Tây đã ban hành Kế hoạch số 10/KH-UBND ngày 25/01/2022 và Kế hoạch số 07/KH-UBND ngày 22/01/2023 triển khai tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật trong đó có Luật Trợ giúp pháp lý.

2. Tình hình bảo đảm điều kiện thực hiện chính sách, pháp luật về “trợ giúp pháp lý cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn”

a) Đánh giá về tính kịp thời, đầy đủ, phù hợp của công tác tập huấn chính sách, pháp luật

Công tác tập huấn chính sách, pháp luật về “trợ giúp pháp lý cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn” quan tâm chú trọng, thông qua các Hội nghị tập huấn nâng cao năng lực cho đội ngũ người thực hiện TGPL. Triển khai công tác tập huấn chính sách, pháp luật về “trợ giúp pháp lý cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn” trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi trong thời gian qua đã góp phần nâng cao khả năng tiếp cận và thụ hưởng hoạt động TGPL chất lượng cho vùng

đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, giúp cho các đối tượng trực tiếp làm công tác tuyên truyền như cán bộ cơ sở vùng đồng bào dân tộc thiểu số, già làng, người có uy tín trong cộng đồng nhận thức rõ hơn về vai trò của mình trong đời sống xã hội của địa phương nói riêng và sự phát triển vào nền kinh tế - xã hội của tỉnh nhà nói chung.

Từ ngày 01/01/2022 đến 30/9/2023, UBND huyện Minh Long tổ chức 06 Hội nghị Phổ biến, giáo dục pháp luật; tăng cường, nâng cao khả năng tiếp cận và thụ hưởng hoạt động trợ giúp pháp lý chất lượng cho vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi. Tuyên truyền các văn bản luật, nghị định liên quan, thiết thực đời sống nhân dân; Truyền thông về trợ giúp pháp lý (TGPL) cho người đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi nhằm nâng cao nhận thức về chính sách TGPL (triển khai các văn bản pháp luật về TGPL). Đối tượng tham dự: Cán bộ Mặt trận và các Hội đoàn thể xã; Bí thư chi bộ thôn; trưởng thôn; trưởng ban công tác mặt trận thôn; chi hội trưởng các hội đoàn thể; người có uy tín; hòa giải viên cơ sở. Số đại biểu tham dự: 372 người. UBND huyện cũng đã phối hợp với các Sở, ngành tổ chức các lớp tập huấn: phối hợp với Sở Tư pháp tổ chức 01 lớp tập huấn, bồi dưỡng kiến thức pháp luật cho các đối tượng đặc thù theo quy định tại Điều 17 Luật Phổ biến giáo dục pháp luật. Các đại biểu tham dự Hội nghị đại diện Lãnh đạo HU, HĐND, UBND huyện, UBMTTQVN huyện, các báo cáo viên pháp luật huyện; cấp xã: lãnh đạo Đảng ủy, HĐND, UBND, UBMTTQVN xã; công chức TP-HT; các hội đoàn thể xã; tuyên truyền viên pháp luật; Tổ trưởng tổ hòa giải ở cơ sở và Hòa giải viên của các xã. Tổng số đại biểu tham dự 154 đại biểu; Phối hợp với Trung tâm Trợ giúp pháp lý nhà nước tỉnh Quảng Ngãi thực hiện trợ giúp pháp lý cho già làng, người uy tín trong cộng đồng, cán bộ cơ sở vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi trên địa bàn 4 xã; tổ chức 01 lớp tập huấn cho già làng, người uy tín, cán bộ cơ sở, và 01 lớp công tác truyền thông cho 04 xã. Số lượng đại biểu tham dự 02 lớp trên là: 312 người. Đồng thời truyền thông về chính sách trợ giúp pháp lý, kết hợp tuyên truyền các văn bản pháp luật liên quan đến nạn bạo lực gia đình trên cơ sở giới theo Quyết định số 4878/BTP-TGPL ngày 23/12/2021 của Bộ Tư pháp về trợ giúp pháp lý cho nạn nhân bị bạo lực trên cơ sở giới và các nạn nhân bị mua bán người theo Quyết định số 391/BTP-TGPL ngày 14/02/2022 của Bộ Tư pháp về trợ giúp pháp lý cho nạn nhân bị mua bán người theo Quyết định 193/QĐ-TTg. Trực tiếp tư vấn pháp luật cho các đối tượng khi có yêu cầu trợ giúp pháp lý, kịp thời tư vấn hỗ trợ giải quyết các vướng mắc, tranh chấp phát sinh khi có yêu cầu.

UBND huyện Sơn Tây đã chỉ đạo và giao nhiệm vụ cho Phòng Tư pháp tham mưu, tổ chức hội nghị tuyên truyền, phổ biến nội dung của Luật Trợ giúp pháp lý năm 2017 và Nghị định số 144/2017/NĐ-CP ngày 15/12/2017 quy định chi tiết một số điều của Luật Trợ giúp pháp lý và các văn bản có liên quan cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn” học tập. Cụ thể: Từ ngày 01/01/2022 đến ngày 30/9/2023 đã tổ chức 71 hội nghị, với 4.739 lượt người tham gia (tại cấp xã 19 hội nghị, có 983 lượt người tham gia, tại các điểm thôn 52 hội nghị có 3.756 lượt người tham gia). Phối hợp

với Trung tâm Trợ giúp pháp lý Nhà nước tỉnh, đã tổ chức nhiều đợt trợ giúp pháp lý lưu động và tư vấn pháp luật cho Nhân dân, người dân tộc thiểu số, người nghèo...trong toàn huyện nhằm nâng cao hiểu biết các văn bản luật như: đất đai, môi trường, hôn nhân gia đình, chính sách, bảo vệ và phát triển rừng, hộ tịch, dân sự...; Bình quân mỗi đợt trợ giúp pháp lý, tư vấn pháp luật cho người dân, có 60 lượt người tham gia.

b) Đánh giá về sự phù hợp của tổ chức bộ máy, mức độ đáp ứng về biên chế, kinh phí bảo đảm cho việc thực hiện chính sách

Về tổ chức bộ máy, Chỉ tiêu số lượng người làm việc năm 2023 của Trung tâm TGPL tỉnh là 23 người.

Về kinh phí bảo đảm cho việc thực hiện chính sách: Nguồn kinh phí được cấp để Trung tâm triển khai công tác TGPL cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn theo nguồn kinh phí cấp chi hoạt động hàng năm và kinh phí phân bổ theo Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi (*theo Quyết định số 1719 ngày 14/10/2021 của Thủ tướng Chính phủ*) để triển khai các hoạt động trợ giúp pháp lý cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn. Nhờ đó, hiểu biết pháp luật của người dân được nâng cao, giúp họ có điều kiện lựa chọn cách ứng xử phù hợp với pháp luật, chấp hành pháp luật, thực hiện quyền và nghĩa vụ của công dân theo quy định của pháp luật.

Tại các địa phương, tổ chức, bộ máy thực hiện nhiệm vụ quản lý nhà nước về lĩnh vực theo dõi thi hành pháp luật cho việc thực hiện chính sách cũng được chú trọng, kiện toàn, bố trí, sắp xếp nhân lực để tổ chức thực hiện tốt các nhiệm vụ được giao. Kinh phí được phân bổ cho công tác được giao theo quy định pháp luật.

c) Đánh giá chung về tình hình bảo đảm điều kiện thực hiện chính sách, pháp luật

Các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước về công tác TGPL cho các đối tượng được thụ hưởng dịch vụ TGPL nói chung và công tác TGPL cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn nói riêng đã được thể chế hóa kịp thời trong các văn bản quy phạm pháp luật và được các cấp, các ngành, địa phương quan tâm, chỉ đạo, phối hợp tổ chức thực hiện cũng như sự đồng tình của người dân. Trong các Chương trình mục tiêu quốc gia thì hoạt động TGPL cho các đối tượng đặc thù như người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn về cơ bản được các cơ quan phối hợp tạo điều kiện thuận lợi triển khai đầy đủ, kịp thời trên địa bàn tỉnh, giúp đảm bảo quyền và lợi ích hợp pháp của người được TGPL khi có vướng mắc, tranh chấp pháp luật. Hệ thống văn bản pháp luật về TGPL và văn bản hướng dẫn thực hiện chính sách TGPL trong Chương trình mục tiêu quốc gia được hoàn thiện, bổ sung kịp thời tạo điều kiện thuận lợi cho việc triển khai chính sách TGPL cho người dân tộc thiểu số được thống nhất từ Trung ương đến địa phương và giữa các địa phương trong cả nước.

Kết quả thực hiện chính sách pháp luật về TGPL cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn trên địa bàn tỉnh

trong thời gian qua thể hiện qua số liệu vụ việc TGPL cho người dân tộc thiểu số (tính từ ngày 01/01/2022 đến ngày 30/9/2023) là 312 vụ việc, trong đó: có 274 vụ việc tham gia tố tụng và 38 vụ việc tư vấn pháp luật. Thông qua vụ việc TGPL giúp cho người đồng bào dân tộc thiểu số nhận thức rõ hơn về vai trò của pháp luật trong đời sống xã hội, ý thức tôn trọng và chấp hành quy định của pháp luật.

Thực hiện Quyết định số 1719, trong năm 2022 và 2023 Sở Tư pháp đã chỉ đạo Trung tâm tổ chức 06 Hội nghị tập huấn về TGPL cho hơn 700 đối tượng là già làng, người có uy tín và cán bộ cơ sở vùng đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn 05 huyện miền núi của tỉnh. Công tác tổ chức triển khai Hội nghị tập huấn, bồi dưỡng kiến thức TGPL trong thời gian qua được triển khai kịp thời, đảm bảo đúng đối tượng thụ hưởng của Chương trình, phù hợp với tình hình tại địa phương. Thông qua Hội nghị tập huấn đã nâng cao năng lực, trình độ hiểu biết pháp luật, đặc biệt là pháp luật về TGPL cho già làng, người có uy tín trong cộng đồng, cán bộ cơ sở vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi.

Trong năm 2022 và đến ngày 30/9/2023, Trung tâm đã triển khai tổ chức 29 đợt truyền thông về TGPL tại các xã, thị trấn thuộc các huyện: Sơn Hà, Sơn Tây, Ba Tơ, Trà Bồng và Minh Long với sự tham gia của hơn 950 người là đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi sinh sống ở những vùng có điều kiện kinh tế khó khăn.

Ngoài ra, Trung tâm đã phân công đội ngũ viên chức tìm hiểu nghiên cứu, biên soạn và xin cấp giấy phép in 1.300 quyển sổ tay hỏi đáp pháp luật về TGPL, 1500 tờ gấp pháp luật về Luật khiếu nại năm 2021, 1500 tờ gấp pháp luật về Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014 và 1500 tờ gấp pháp luật về Luật Hộ tịch để cấp phát cho người dân tại 25 xã có điều kiện kinh tế - xã hội còn nhiều khó khăn thuộc 05 huyện miền núi.

Việc triển khai thực hiện các hoạt động TGPL cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn được kịp thời, đồng bộ và hiệu quả; công tác kiểm tra, giám sát được bảo đảm, chặt chẽ đối với mọi hoạt động do Trung tâm triển khai. Ngoài ra, công tác phối hợp tốt với các cơ quan, đơn vị, tổ chức và chính quyền địa phương trong quá trình thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia giúp cho việc triển khai thực hiện các hoạt động TGPL trong Chương trình mục tiêu quốc gia đến tận tay người dân; thực hiện tốt vai trò làm cầu nối đưa pháp luật đến với người đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi; góp phần nâng cao nhận thức về mặt pháp luật của người dân, từ đó góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội tại địa phương, xóa bỏ dần khoảng cách giữa các vùng, miền.

Tồn tại, hạn chế và nguyên nhân:

Có thể nói việc triển khai thực hiện TGPL cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn trong thời gian qua đã đạt được một số kết quả nhất định, nâng cao tính chuyên nghiệp, hiệu quả trong công tác TGPL. Tuy nhiên, thực tiễn việc triển khai thực hiện TGPL cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi vẫn còn gặp một số khó khăn, hạn chế sau:

- Nhận thức về pháp luật nói chung và pháp luật về TGPL nói riêng của một số bộ phận người dân ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi trên địa bàn

tỉnh còn hạn chế, trình độ dân trí không đồng đều, còn nhiều người đồng bào dân tộc thiểu số chưa thông thạo tiếng kinh nên việc truyền thông, trao đổi thông tin có lúc, có nơi còn gặp không ít khó khăn.

- Nhóm đối tượng người đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống ở vùng có điều kiện kinh tế xã hội còn nhiều khó khăn càng ngày bị thu hẹp; vì địa bàn sinh sống của bà con được công nhận là xã đạt chuẩn nông thôn mới (xã nông thôn mới thì thôi được hưởng các chính sách của xã đặc biệt khó khăn, đồng nghĩa với việc bà con sẽ không còn được hưởng chính sách TGPL). Thực tế trên địa bàn tỉnh, nhiều xã đã được công nhận xã đạt chuẩn nông thôn mới nhưng xã đó ở xa trung tâm huyện, người dân sinh sống ở nơi này có trình độ dân trí rất thấp và rất cần được trợ giúp về mặt pháp luật.

3. Tình hình tuân thủ chính sách pháp luật về công tác TGPL cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế- xã hội đặc biệt khó khăn

a) Tình hình thực hiện chính sách, pháp luật của cơ quan nhà nước và người có thẩm quyền, thực hiện TGPL cho người dân tộc thiểu số (qua công tác thanh tra, giải quyết khiếu nại, tố cáo, phản ánh kiến nghị)

Qua công tác kiểm tra, giám sát chưa phát hiện các vụ việc khiếu nại, tố cáo, phản ánh, kiến nghị liên quan đến chính sách trợ giúp pháp lý cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn.

b) Tình hình tuân thủ chính sách của tổ chức, cá nhân

Công tác triển khai thực hiện các nhiệm vụ về TGPL nhận được sự quan tâm, chỉ đạo sát sao của lãnh đạo các cấp, sự phối hợp chặt chẽ của các Sở, ngành, cơ quan, đơn vị liên quan. Các đợt truyền thông, hội nghị tại vùng dân tộc thiểu số và miền núi nhận được sự quan tâm, phối hợp của chính quyền địa phương, nhất là UBND cấp xã trong công tác tổ chức, thông tin, vận động lực lượng cán bộ cơ sở, già làng, trưởng bản, người có uy tín trong cộng đồng... tham dự. Thông qua các hoạt động, đã có những người dân được thông tin về chính sách TGPL và chủ động liên hệ với cơ quan chức năng để được trợ giúp về mặt pháp lý.

II. ĐỀ XUẤT VÀ KIẾN NGHỊ

1. Đối với Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ

Đề nghị Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ đặc biệt quan tâm tới công tác TGPL. Đồng thời, tiếp tục xây dựng, hoàn thiện thể chế về chính sách TGPL cho người đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giúp họ được tiếp cận pháp luật, tiếp cận công lý, tránh việc bỏ sót người được TGPL khi họ có nhu cầu.

2. Đối với Bộ, ngành, địa phương

Đề nghị Cục TGPL tham mưu Bộ Tư pháp tăng cường tổ chức các lớp tập huấn, bồi dưỡng nâng cao kiến thức cho đội ngũ người thực hiện TGPL và tập huấn điểm về tiếp cận TGPL trong Chương trình tại cơ sở, hình thức tập huấn trực tiếp hoặc trực tuyến; chú trọng công tác phối hợp, chỉ đạo trong quá trình triển khai thực hiện gắn với chức năng, nhiệm vụ của từng cơ quan, đơn vị; đẩy mạnh

công tác sơ kết, tổng kết, thi đua - khen thưởng trong công tác quản lý thực hiện Chương trình đảm bảo hiệu quả.

Cần quy định cụ thể thể nào là vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn theo hướng tạo điều kiện để toàn bộ người đồng bào dân tộc thiểu số đều được hưởng chính sách pháp luật về TGPL; đối với các xã đạt chuẩn nông thôn mới nhưng các xã này ở vùng kinh tế xã hội đặc biệt khó khăn thì người đồng bào dân tộc thiểu số cư trú ở vùng này vẫn được hưởng chính sách về TGPL.

3. Đối với Ủy ban Dân tộc

Đề nghị Ủy ban Dân tộc chủ trì, phối hợp với các Bộ, ngành có liên quan trình Thủ tướng Chính phủ sửa đổi nội dung TGPL trong Quyết định số 1719/QĐ-TTg ngày 14/10/2021 phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi giai đoạn 2021 - 2030, giai đoạn I: từ năm 2021 đến năm 2025 cho phù hợp với thực tiễn, cụ thể là: Bổ sung các hoạt động nâng cao khả năng tiếp cận dịch vụ TGPL của người dân và nâng cao năng lực cho các hoạt động TGPL như: tập huấn, hội nghị, hội thảo, bồi dưỡng, khảo sát; bổ sung thêm cụm từ “và các hình thức truyền thông khác” để địa phương chủ động thực hiện cho phù hợp với điều kiện kinh tế - xã hội của tỉnh.

Trên đây là báo cáo tổng hợp công tác theo dõi tình hình thi hành pháp luật về “trợ giúp pháp lý cho người dân tộc thiểu số cư trú ở vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn” trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi. Ban Dân tộc tỉnh kính báo cáo Ủy ban Dân tộc, Ủy ban nhân dân tỉnh./.

Nơi nhận:

- Ủy ban Dân tộc (báo cáo);
- UBND tỉnh (báo cáo);
- Sở Tư pháp;
- Lãnh đạo Ban;
- UBND các huyện MN;
- Các phòng thuộc Ban;
- Lưu: VT.

**KT. TRƯỞNG BAN
PHÓ TRƯỞNG BAN**

Đỗ Minh Hải